

Melléklet

a Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálata közgyűlésének 2024. május 9-i ülése 3. pontjához

3.1. napirend: A 2024. évi munkaterv

Tisztelt Közgyűlés!

A 2024. évi munkatervet az egyes tevékenységek típusa szerinti csoportosításban mutatjuk be.

1. Határtani kutatások

A CESCI alapítása óta foglalkozik a határon átnyúló együttműködések tudományos megalapozásával. 2024-ben is szeretnénk fenntartani ez irányú tevékenységeinket, ami alapvetően célzott kutatómunkát, illetve tudományos műhelyekben, rendezvényeken való részvételt jelent.

E téren továbbra is különös figyelmet tervezünk fordítani az elnökünk, dr. Fejes Zsuzsanna által vezetett, a CESCI és a Nemzeti Közszerződési Egyetem által közösen létrehozott határtani kutatóműhely (HEK) továbbfejlesztésére, nemzetközi jelenlétének erősítésére. A CESCI munkatársai közül Istenes-Benczi Melinda, Gyelnik Teodor és Ocskay Gyula vesz részt közvetlenül a csoport tudományos munkájában.

Ezenkívül továbbra is részt veszünk egy Erasmus+ Jean Monnet projekt megvalósításában. A kanadai Victoria Egyetem által vezetett konzorcium a határok biztonsági funkcióival foglalkozik. Ennek keretében módunk van a közép-európai határokkal kapcsolatos adatbázis fejlesztésére.

E tevékenységek elsődleges hozadéka, hogy kutatásainkkal tudományos háttérrel biztosíthatunk a gyakorlati fejlesztésekhez, miközben a kutatóműhely fel tudja használni a CESCI tevékenységéből származó gyakorlati következtetéseket.

2. Határon átnyúló tervezés és programozás

Egyesületünk egyik fő tevékenységét hagyományosan a (főként határon átnyúló) tervezési, programozási feladatok jelentik.

Az elmúlt években, a 2014-2020-as költségvetési időszakhoz kapcsolódó, több magyar részvételű határon átnyúló, illetve transznacionális program értékelésében is fontos szerepet töltött be a CESCI. Ezek közül nem minden munka zárult még le. A KKM-en belül működő Irányító Hatóság kérésére 2024-ben, a magyar-horvát CBC program értékelésének lezárása, illetve a magyar-szlovák-román-ukrán ENI-program hatáselemzésének megkezdése várható.

Hasonlóképpen számítunk arra, hogy a két állam együttműködési megállapodása kapcsán a magyar-szlovén határtérségben elindítandó program (Közös Alap) előkészítésében továbbra is markáns szakmai háttértámogatási, programtervezési szerepünk lesz.

Részt veszünk továbbá ETT-s tervezési munkákban is, például a Via Carpatia ETT számára egy turisztikai akcióterv kidolgozásában segédkezünk, de várható, hogy az év során további ilyen tervezési-projektfejlesztési feladataink is lesznek, más ETT-kenél is.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumban folyó külgazdasági tevékenység egyik fontos, dinamikus eleme a Magyarország határai mentén, illetve a Kárpát-medencében zajló városi, illetve térségi fejlesztési programok, döntéstámogató helyzetfeltárások, koncepciók, projektlisták, programok és akciótervek megalapozása, összeállítása, megvalósításuk folyamatos gondozása. Ehhez az előre gyakran nehezen tervezhető, állandó feladathoz a CESCI 2017 óta nyújt egyfajta állandó szakmai „háttérintézményi” támogatást a minisztérium aktuális kérései szerint. Ezek a jellemzően rövid határidejű, nagy és speciális erőforrásigényű, szakmai megalapozó feladatok várhatóan 2024 során is folyamatosak lesznek. Jelen tudásunk szerint a szlovákiai Ipolyság városra vonatkozóan kell biztosan a tavaly már előkészített határon átnyúló fejlesztési koncepciót véglegesítenünk. Ezenkívül a korábban elkészített dokumentumok utógondozása, valamint a magyarországi városi térségek határon átnyúló hatásait érintő elemző munka elvégzése várható feladatként.

3. Határon átnyúló intézményfejlesztés

A CESCI európai szinten elismert szakértője a határon átnyúló kormányzásnak és intézményfejlesztésnek. Ennek keretében évek óta támogatjuk az európai nemzeti közlekedési hatóságok európai területi társulásának alapítási folyamatát.

A CESCI 2009-es megalakulása óta fontos szerepet tölt be a magyar részvételű ETT-k alapításában, szakmai támogatásában, a rájuk vonatkozó hazai és EU-s szintű szakpolitikák alakításában. Ez a szerteágazó tevékenységünk 2024-ben is folyamatos lesz, magában foglalva a szakpolitikai szint illetékeseivel való rendszeres szakmai egyeztetést, az egyes ETT-ktől érkező egyedi kérések teljesítését (pl. jogi tanácsadás, tematikus térképek elkészítése, konferenciárészvételek stb.), valamint újabb társulások alapítását. A rendszeres ETT-műhelyek lebonyolításához szintén szakmai segítséget nyújtunk. Továbbá fenn kell tartanunk az ETT-monitor (amely egy információs platform a magyarországi érdekeltségű európai területi társulásokat érintően – magyarul és angolul) fejlesztésére, naprakészen tartására irányuló tevékenységeinket. A 2024-es tervek közt szerepel egyes magyar részvételű ETT-k meglátogatása, szakmai tevékenységeik segítő monitoringja, személyre szabott tanácsadói szintű megtámogatása, továbbá a magyar részvételű ETT-k nemzetközi láthatóságának javításához való szakmai hozzájárulás.

4. Szakpolitikai támogatás

A szervezet tevékenységi portfóliójában egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be a szakpolitikai réteg. Egyesületünk átfogó módon nyújt szakpolitikai támogatást mind nemzeti, mind uniós szinten a

határon átnyúló együttműködések érintő témákban. 2021 óta ezt a két legjelentősebb szakmai szervezettel, az Európai Határrégiók Egyesületével (AEBR) és a MOT-tal közösen is végezzük, aminek az alapját a 2021. október 7-én Strasbourgban aláírt közös nyilatkozat adja. A két másik egyesülettel való együttműködésünk egyébként is szoros, részt veszünk a közgyűléseiken és szakmai rendezvényeiken is, de szeretnénk közösen indulni uniós beszerzéseken és pályázatokon is. 2023-ban a Régiók Bizottsága egy új szervezeti keret, az Európai Határon Átnyúló Együttműködési Platform (ECBP) létrehozását kezdeményezte, amelynek irányító testületébe a Régiók Bizottságának területi együttműködési bizottságának vezetője mellett annak egy tagja, valamint az említett három szervezet képviselője kapott meghívást. A platform célja, hogy az összes európai uniós határon átnyúló szervezetet egyesítse és képviselje azok érdekeit az uniós döntéshozók irányában.

Aktív tagjai vagyunk az EUREGHA-hálózatnak, amelyen belül a határon átnyúló egészségügyi együttműködéssel, valamint az európai egészségügyi digitális térrel foglalkozó munkacsoportok munkájában veszünk részt, továbbá e vonatkozásban is számolunk közös pályázási tevékenységgel.

A CESCI megszokott feladatai közt szerepel a hazai minisztériumok, illetve határ menti, együttműködésben érintett szereplők (helyi és területi önkormányzatok, intézmények, ETT-k stb.) általános szakmai, szakpolitika-véleményezési, -alakítási támogatása (uniós, és nemzeti szinteken egyaránt). E feladatok 2024-ben is jelentkeznek majd, különös tekintettel a TOP Monitoring Bizottságban betöltött szerepünkre, a jogi és adminisztratív akadályok felszámolását segíteni hivatott uniós mechanizmus tárgyalási folyamatára, illetve a határon átnyúló funkcionális várostérségek meghatározásával, tervezett tevékenységeik határon átnyúló aspektusaival összefüggésben, együttműködésben a magyar Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériummal.

A szervezet tudatosan részt vesz a Duna-medencéhez kapcsolódó fejlesztéspolitika alakításában is. A Duna Stratégia 10-es prioritási területén belül a határon átnyúló kapacitásfejlesztés és együttműködés témájában aktív szerepet játszunk, a prioritási terület munkacsoportjának munkáján keresztül. Rendszeresen készítünk szakmai háttéranyagokat, és részt veszünk a Duna-régió fejlesztéspolitikáját érintő szakmai és szakpolitikai rendezvényeken.

Emellett aktívan igyekszünk részt venni a nyugat-balkáni határon átnyúló kormányzási hálózat munkájában is.

2024-ben is folytatódik a határrégiókban tapasztalható jogi és adminisztratív akadályok elhárítása érdekében a DG REGIO által életre hívott és az AEBR által menedzselte európai projekt, a b-solutions. Az AEBR megkeresése alapján népszerűsítjük az újabb b-solutions felhívást; továbbá az év során részt veszünk számos eset feltárásában, illetve az akadálymentesítési javaslatok kidolgozásában is.

A szlovák-magyar határon átnyúló program keretében, 2023-ban kezdhettük el a CESCI Carpathiával közösen annak a hatéves stratégiai projektnak (#ACCESS) a megvalósítását, amelynek célja a két ország között meglévő jogi és adminisztratív természetű akadályok feltárása és azok szisztematikus felszámolása. Ez a feladat, amellett, hogy szervesen illeszkedik a CESCI stratégiai céljaihoz, a munkaszervezet számára jelentős szakmai kihívással és erőforrásigénnyel jelentkezik a 2024-es év során is.

A tavalyi évben, a Szászországi Tartományi Kormányzat vezetésével felálló, 9 tagú konzorcium tagjaként nyújtottunk be (sikeresen) pályázatot a Közép-Európa Transznacionális Program felhívására, a jobb együttműködési kormányzást támogató negyedik prioritás keretében. A

BorderLabs CE címre hallgató pályázat keretében az olasz-szlovén, az osztrák-német-cseh, a magyar-szlovák, a cseh-lengyel-német, valamint a német-lengyel határ mentén együttműködő partnerek az integrált határon átnyúló tervezés, a részvételi kormányzás és a jogi akadályok megszüntetése terén hajtanak végre egységes módszertan alapján PILOT-tevékenységeket. A PILOT-ok az egész közép-európai térségre vonatkozó útmutató és tudásmegosztó platform fejlesztéséhez, valamint egy, a régió határokön átnyúló belső integrációját támogató charta aláírásához szolgálnak tanulsággal. A 2024 és 2026 között megvalósuló projekten belül egyesületünk látja el a szakmai koordináció és a projektkommunikáció feladatait. Ugyancsak a CESCI feladata lesz a tudásmegosztó platform fejlesztése és további fenntartása.

A fentiekén túl, a 2027 utáni új kohéziós politika előkészítése kapcsán is tervezünk aktivitásokat, különös tekintettel az európai területi együttműködés célkitűzésre (mindez számos utazási szükséglettel is járó részvételt jelent a véleményezési, szakpolitika-alakítási folyamatokban, munkacsoportokban).

5. Tudásmegosztás

Szervezetünk fontos célja az érzékenyítés, szakmai eredményeink állandó disszeminációja, a határ menti együttműködésben érintett helyi, regionális, nemzeti és közösségi szintű szereplők közti közvetítés. Ennek keretében 2024-ben is szándékunkban áll a Szentgotthárd/Monošter Fórum (mely 2015 óta szolgálja a szlovén-magyar párbeszédet) kezdeményezésének fenntartása, mely folyamat szervesen kapcsolódik a magyar-szlovén Közös Alap elindításának ügyéhez. Emellett rendszeres szakmai támogatást nyújtunk a magyar határtérségek fejlesztését célul kitűző hallgatók képzéséhez is. E tevékenységek (pl.: tagi szolgáltatások, helyi szereplőket célzó rendezvények, kiadványok stb.) szintén kötnek majd le erőforrásokat 2024 során is.

Ezzel párhuzamosan egyesületünk egyre szélesebb körben kapcsolódik be az uniós szintű szakmai diskurzusba, rendszeres előadói vagyunk a határmentiséggel kapcsolatos EU-s szakmai rendezvényeknek, véleményezzük a szakpolitikai dokumentumokat, és az Európai Határrégiók Egyesületével (AEBR) és a francia Mission Opérationnelle Transfrontalière-rel (MOT) közösen hoztuk létre a határ mentén élő európai polgárok érdekeit megjelenítő szakmai szövetséget. Kiemelt célunk 2024 során a csatlakozásra váró szomszédsággal meglévő kapcsolatok fejlesztése, új alapokra helyezett együttműködések generálása. Ennek keretében aktívan járulunk hozzá az ukrán (kárpátaljai fókusszal), illetve a szerb (és rajtuk keresztül a teljes Balkán régió) uniós csatlakozási folyamatának támogatásához. Ezek a feladataink magukban foglalják a közös kezdeményezések elindítását, tanácsadói tevékenységet, az uniós tapasztalatok átadását.

Immár rendszeresnek mondható, hogy a hazai egyetemeken munkatársaink szakmai előadásokat tartanak a hallgatók részére, és a Pálfi István Alapítvány ösztöndíjasait is segítjük mentorálással.

A tudásátadás további platformjait jelentik a negyedéves rendszerességgel megjelenő hírleveleink, tagi tájékoztatásaink. Szintén a tudásmegosztást szolgálják a tagjaink számára szervezett tanulmányutak, mely hagyományt 2024-ben is folytatni kívánunk. Továbbá az általános tudásmegosztási lehetőségeinket számottevő mértékben bővítik az #ACCESS, illetve a BorderLabs CE nemzetközi projektek keretében megvalósítandó disszeminációs feladatok.

6. Szervezetfejlesztés, társadalmi felelősségvállalás

2024-ben is folyamatosan és tudatosan törekszünk a munkaszervezet operatív működésének professzionalizálására. A fenti célok megvalósításához elengedhetetlen, hogy a CESCI munkatársai olyan szakemberek legyenek, akik elmélyült és naprakész szaktudással rendelkeznek, továbbá ezt a tudást nemzetközi minőségben demonstrálni is képesek. Ennek érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a tapasztalt és jól képzett munkatársaink megtartására, illetve továbbképzésére, mind szakmai, mind nyelvi értelemben. Ugyancsak feltétele a missziónk sikeres gondozásának, hogy a szervezet aktív tagként jelen legyen a releváns nemzetközi szervezetekben, megfelelően karban tartott eszköz-, illetve szoftverparkkal és adatbázisokkal rendelkezzen a hatékony és magas színvonalú munkavégzés érdekében. E feltételek fenntartására 2024-ben is tervezünk emberi és anyagi erőforrásokat szánni.

A társadalmi felelősségvállalás terén a közhasznú tevékenységeinken kívül is jelentős lépéseket tettünk az utóbbi években. Ezirányú tevékenységeink 2024-ben is folyamatosak lesznek, a felmerülő lehetőségek és (a CESCI által kielégíthető) szükségletek szerint.